

Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

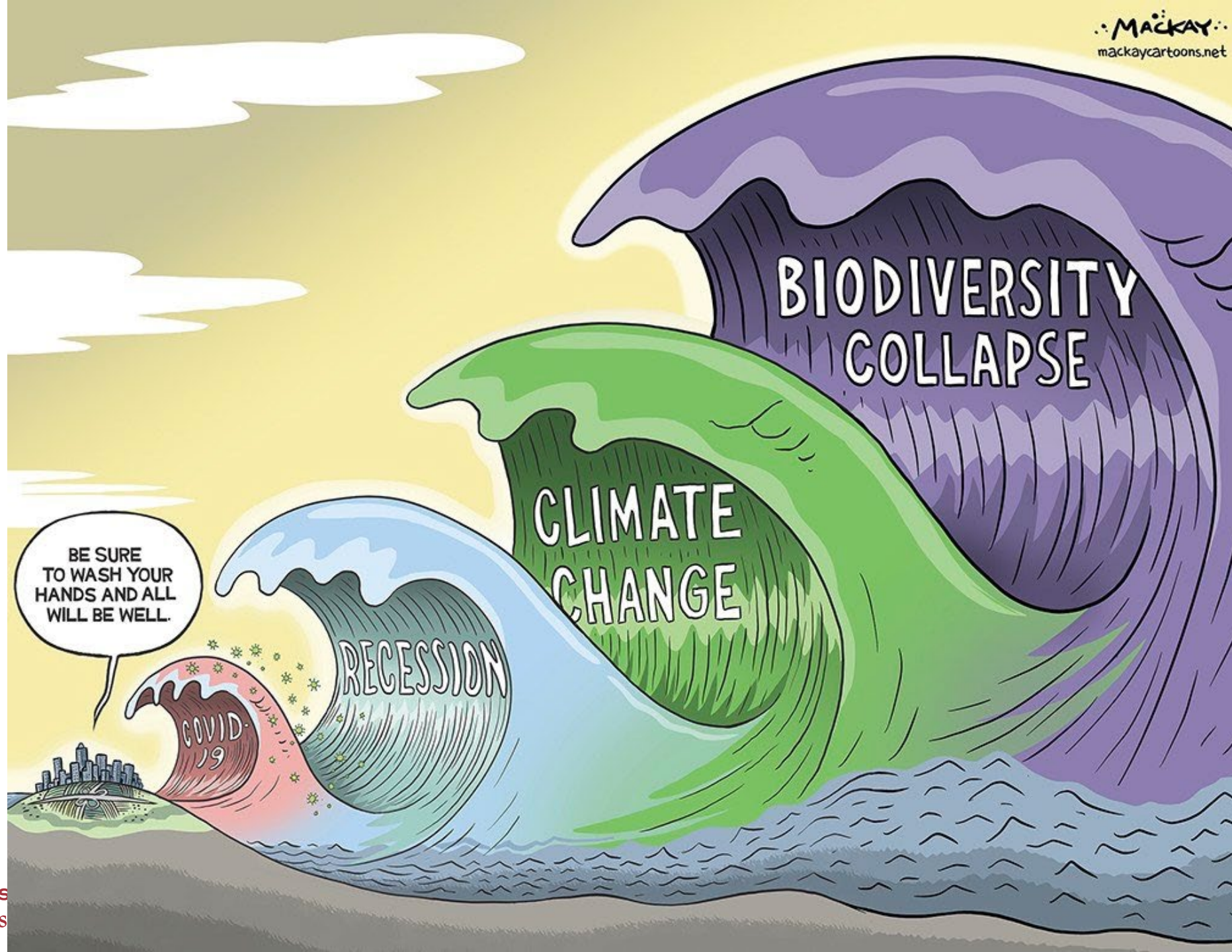
Naturtiltag på Landbrugsbedrifter

Christoffer Grønne, konsulent
+45 40 54 10 97 -- chrg@icoel.dk

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Forrude fænomenet

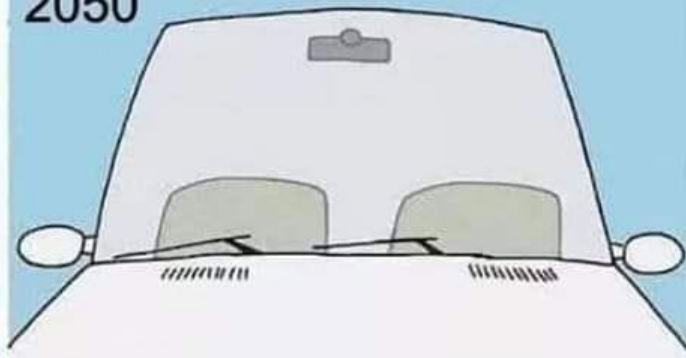
1990

2020

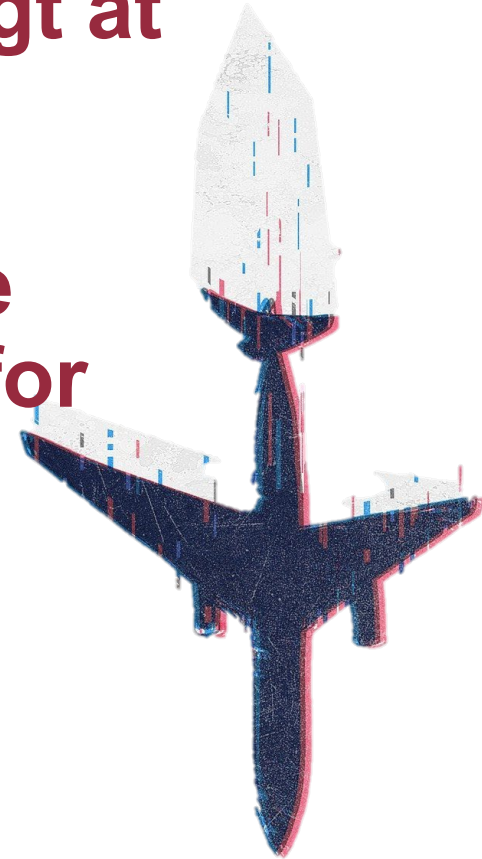
2050

“Tab af funktioner (arter) svarer til tilfældigt at fjerne nitter fra en flyvemaskine.

Den kan sagtens flyve videre uden alle nitterne, men pludselig har man fjernet for mange, og så styrter den ned.”

-Ehrlich and Ehrlich, 1981

Nyttedyr

- Formidle og fremme den funktionelle biodiversitet
- Give blod på tanden!
- Insekter der direkte gavner din indtjening
- Regulere skadedyrspopulationer eller bestøve afgrøder
- Nyttedyr kan stå for mere end halvdelen af skadedyrsregulering

MARKENS HELTE

kan gøre arbejdet for dig

Passer du godt på skadedyrenes naturlige fjender, kan de stå for mere end 50 procent af skadedyrsreguleringen i marken.

Innovationscenter for Økologisk Landbrug arbejder for robuste dyrkningsystemer.
www.icoel.dk

LØBEBILLE

ROVTFEGE

MARIEHØNELARVE

EDDERKOP

ROVMIDE

MARIEHØNE

SNYLTEHEPS

ROVBILLE

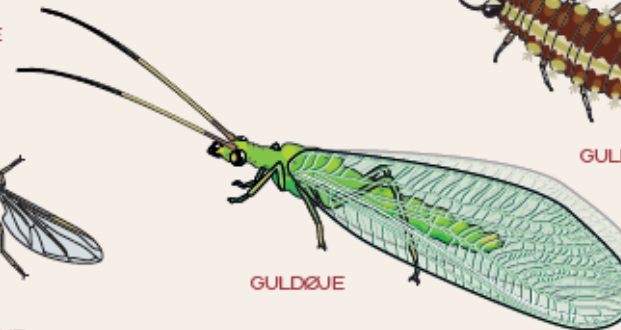
SVIRREFLUELARVE

GULDRØVELARVE

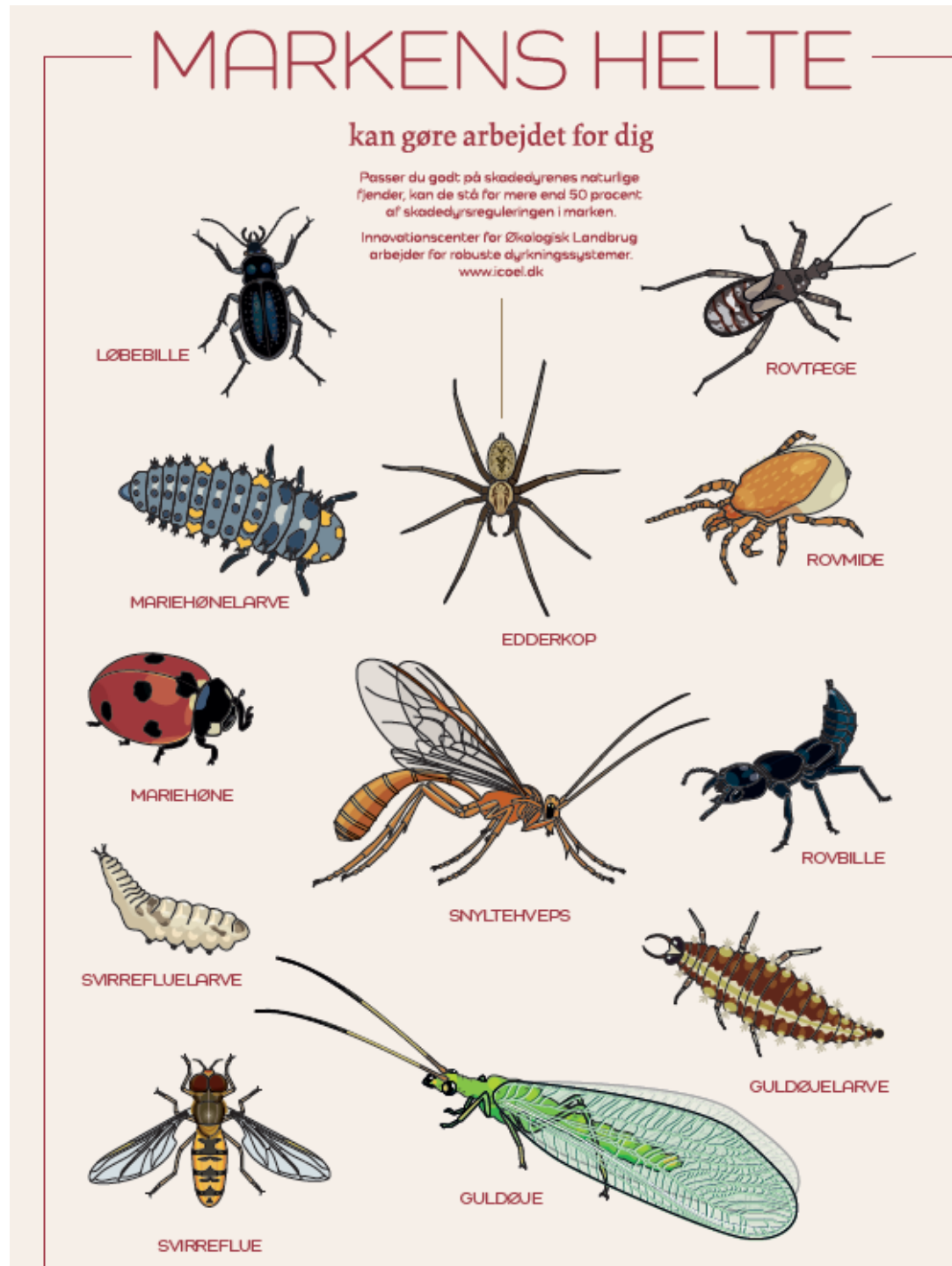
SVIRREFLUE

GULDRØJE

Hvorfor?

- 3 grupper: rovinsekter, snyltere, eller bestøvere.
- Rovinsekter æder andre organismer
- Snyltere lægger æg indeni andre organismer
- Bestøvere sikrer at planter kan sætte frø eller danne frugter
- Specialister og generalister

Hvorfor?

- Kina havde hørt om Europæiske honningbier
- På globalt plan estimerer man at bier og andre bestøveres årlige værdi i arbejdskraft er på omkring 2.400.000.000.000 kr. Det er 1.000 gange det danske bruttonationalprodukt.

MARKENS HELTE

kan gøre arbejdet for dig

Passer du godt på skadedyrenes naturlige fjender, kan de stå for mere end 50 procent af skadedyrsreguleringen i marken.

Innovationscenter for Økologisk Landbrug arbejder for robuste dyrkningsystemer.
www.icoel.dk

LØBEBILLE

ROVTFEGE

MARIEHØNELARVE

EDDERKOP

ROVMIDE

MARIEHØNE

SNYLTEHEPS

ROVBILLE

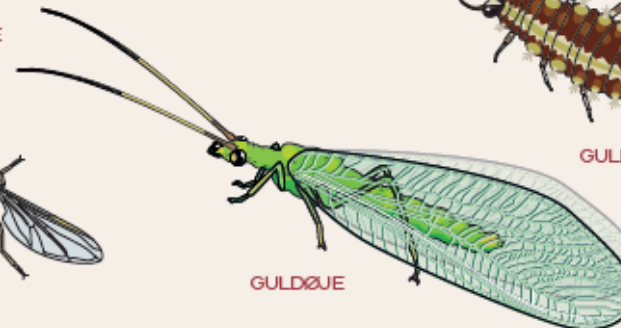
SVIRREFLUELARVE

GULDØUELARVE

SVIRREFLUE

GULDØJE

Deres behov?

- Sikre os, at der er levesteder og fødekilder til alle grupper
- Men vi skal være strategiske omkring hvordan vi hjælper

Hvad kan man gøre?

- Etablere vedvarende strukturer og fødekilder på markerne
- Vi skal øge tilstedeværelsen af livsunderstøttende funktioner i landskabet
- Nyttedyr under en pløjning, svarer det lidt til at være i en lille gummiåb midt i Atlanterhavet
- Lav nogle øer de kan finde hen til efter en storm

Andre grupper

- Variation på levesteds-niveau
- Levesteder = planter = insekter = småfugle = flagermus = nataktive insekter = rovfugle osv. osv. osv.
- Variation indenfor funktionelle grupper giver robuste fødekæder.

Naturtiltag

- Største trussel til biodiversitet er tab af levesteder
- Permanente landskabselementer udgør skelettet for livet i agerlandet.
- Opretholder fødekæder og sikrer at tiltag på markfladen får en gunstig effekt.
- Agerlandets arter er knyttet til grænserne mellem de dyrkede arealer og de permanente landskabselementer.
- Helt optimalt er der ikke over 75 meter mellem kant og midte af mark.

GLM-8 om 4% uproduktive arealer

- Områder i marken der giver lavt udbytte, besværlige hjørner, tidskrævende marker kan udlægges som uproduktive arealer til gavn for nyttedyr og vildt.
- Op ad eksisterende naturarealer, er der mulighed for spredning og indvandring af både flora og fauna.
- Arealerne kan fungere som uforstyrrede refugier, men også som bufferzoner for de eksisterende naturarealer.
- Udtage områder der kan blive liggende over en årrække

Insektvold

- Opdel markerne med faste strukturer med ca. 150 meters interval.
- Striberne laves flade, hvis der fortsat skal kunne køres i dem.
- Værdien er dog bedre, hvis de laves som en insektvold, hvor der pløjes jord op fra begge sider i en højde på 1/2-1 meter.
- Tilså med tuegræsser og noget blomstrende
- Såningen bør finde sted i august – september eller alternativt i det tidlige forår.
- En insektvold skal normalt ikke plejes.
- Skal insektvoldene indgå som GLM-8, kan de indberettes som småbiotoper.

Levende hegn

- **FODPOSER**
- Læg gerne 1-2 meter til jeres nuværende hegn, så der kommer en bred stribe af urørt, flerårig vegetation. Tilså med tuegræsser og noget blomstrende.
- Fodposen er vigtig for mange fugle, smådyr og overvintrende insekter. Desuden fungerer fodposen som buffer mod markens drift.
- Fodposen kræver ingen pleje, efter den er anlagt. Undgå at slå græsset.
- Skal de ekstra meter indgå som GLM-8, kan det indberettes som småbiotoper.

Agerhønefelter

- Etablering af felter til agerhønes og andet småvildt kan gøre en stor forskel for genopretning af bestande i området
- Agerhønefelter er en let og overskuelig måde at lave tiltag i markfladen.
- Agerhønefelter er kvadratiske eller rektangulære felter, optimalt set i størrelsesordenen 1 ha.
- Minimum 20 meter brede, da ræve foretrækker at jage i lige linjer eller smalle striber.
- Skal agerhønefeltet indgå som GLM-8, kan det indberettes som småbiotoper.

Markskel

- Mindre marker med forskelligt plantedække hjælper den naturlige fauna.
- Helt optimalt er der ikke over 75 meter mellem kant og midte af mark.
- Start med en insektvold
- Plant det til med lokale, hjemmehørende arter, som er typiske for området.
- Skal markskellet indgå som GLM-8, kan det indberettes som småbiotoper.

Afgræsning af naturarealer

- Græssende dyr som kvæg og heste vil give biodiversiteten et kæmpe løft – særligt hvis de går ude på naturarealerne året rundt.
- Tilpas græsningstrykket
- Rigtig god for biodiversiteten, skal græsningstrykket ligge på 70-250 kg pr. ha.
- Over det, er det en fordel at sænke græsningstrykket i sommerperioden, så blomsterne kan få lov til at blomstre.

Hydrologi/vandhuller

- Integreres vand, stiger artsantallet hurtigt.
- De våde lavninger udvider det økologiske rum med nogle levemuligheder, som ellers er sjældne i agerlandet, og som mange arter kan have gavn af.
- Opskrift:
  - Hold så vidt muligt kreaturer ude. Deres gødning skaber ofte algeopblomstringer i en sådan grad, at der ikke er plads til andet liv.
  - Over 100 m² skal der søges om tilladelse
  - Vandhuller er et naturtiltag der direkte øger naturværdien på ejendommen. Med et godkendt vandhul får man automatisk plus på natur i "systemets" øjne.

Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

Spørgsmål?

